

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนแกดำวิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนแกดำวิทยาคาร ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) และเพื่อประเมินความคิดเห็นด้านผลกระทบ (Impact) ของโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนแกดำวิทยาคาร ต่อบ้าน ชุมชน วัด และโรงเรียน โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ตามรูปแบบการขับเคลื่อนโรงเรียนวิถีพุทธ KAEDUM Model ที่ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 Knowledge (การใช้องค์ความรู้) ขั้นที่ 2 Awareness (ความตระหนัก) ขั้นที่ 3 Effort (ความเพียร) ขั้นที่ 4 Development (การพัฒนา) ขั้นที่ 5 Unity (ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน) และขั้นที่ 6 Moral (คุณธรรม) กลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนแกดำวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 174 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 9 คน (ยกเว้นผู้ศึกษา) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน นักเรียนโรงเรียนแกดำวิทยาคาร จำนวน 81 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 81 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน จำนวน 5 ฉบับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินภาพรวมด้านบริบท (Context Evaluation) โดยประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับบริบทต่าง ๆ คือ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 และนโยบายของโรงเรียนแกดำวิทยาคาร วิสัยทัศน์ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ความจำเป็นและความต้องการของโรงเรียน พบว่า ภาพรวมด้านบริบท ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนแกดำวิทยาคาร ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ท่านรู้และเข้าใจหลักการของโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สพฐ. มีผลการประเมินระดับมากที่สุด โรงเรียนได้กำหนดหลักการและเหตุผลในการจัดโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ไว้อย่างชัดเจน มีผลการประเมินระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีผลการประเมินต่ำที่สุด คือ โครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการ/ความสนใจของนักเรียน มีผลการประเมินระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) พบว่า ภาพรวมด้านปัจจัยนำเข้า โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนแกดำวิทยาคาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการประเมินระดับมาก รองลงมา ด้านการบริหารจัดการ และด้านงบประมาณ ผลการประเมินระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีผลการประเมินต่ำที่สุด คือ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ มีผลการประเมินระดับมาก

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation) พบว่า ภาพรวมด้านกระบวนการดำเนินงาน โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนแกดำวิทยาคาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนแกดำวิทยาคาร ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมของโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ มีผลการประเมินระดับมาก รองลงมาคือ ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรม มีผลการประเมินระดับมาก และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัด และการประเมินผล มีผลการประเมินระดับมาก ตามลำดับ

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) พบว่า ภาพรวมด้านผลผลิต โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนแกดำวิทยาคาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พัฒนาการทางสังคม (ศีลภาวนา) มีผลการประเมินระดับมาก รองลงมาคือ พัฒนาการทางจิต (จิตภาวนา) มีผลการประเมินระดับมาก และพัฒนาการทางกายภาพ (กายภาวนา) รวมถึงพัฒนาการทางปัญญา (ปัญญาภาวนา) มีผลการประเมินระดับมาก ตามลำดับ

5. ผลการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) พบว่า ผลการประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนแกดำวิทยาคาร ด้านผลกระทบ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ผลกระทบต่อบ้านและชุมชน มีผลการประเมินระดับมาก รองลงมาคือ ผลกระทบต่อวัด มีผลการประเมินระดับมาก และผลกระทบต่อโรงเรียน มีผลการประเมินระดับมาก ตามลำดับ สำหรับผลกระทบของโครงการ ควรส่งเสริมและสนับสนุนการแข่งขันทั้งในระดับในโรงเรียนและการแข่งขันร่วมกับหน่วยงานภายนอก ควรมีการจัดกิจกรรมการแข่งขันที่หลากหลาย ตามความสามารถและความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพราะจะเห็นว่า ผลกระทบต่อโรงเรียน มีผลการประเมินระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ มีประเด็นที่สำคัญที่ผู้ศึกษาขอเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ต่อไปนี้

1. ด้านบริบทเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการในการจัดทำโครงการ ควรได้คำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้ที่ได้รับผลของโครงการด้วย ตัวอย่างเช่น สอบถามหรือสำรวจความต้องการ ความสนใจก่อนจัดทำโครงการ หรือให้โอกาสมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็น ซึ่งจะทำให้ได้โครงการที่ตรงตามความต้องการและความสนใจของผู้ที่ได้รับผลของโครงการยิ่งขึ้น

2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ควรจะมีการจัดกิจกรรมรณรงค์โรงเรียนปลอดสิ่งเสพติด โดยขอความร่วมมือกับทางหน่วยงานที่รับผิดชอบ อาทิ สถานีตำรวจ สถานพยาบาล วัด เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน เพื่อเป็นการสอดส่องและป้องปรามปัญหาเสพติดให้ลดน้อยลง

3. ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ ควรมีการจัดกิจกรรม จิตอาสาพัฒนาวัด ทัศนศึกษาแหล่งศาสนสถาน ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้กับนักเรียนได้พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและได้ประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตต่อไป

4. ด้านผลผลิตของโครงการ ควรมีการส่งเสริม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านทักษะชีวิต รวมถึงการฝึกปฏิบัติทักษะที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

5. ด้านผลกระทบของโครงการ ควรส่งเสริม และสนับสนุนการแข่งขันทั้งในระดับในโรงเรียนและการแข่งขันร่วมกับหน่วยงานภายนอก ควรมีการจัดกิจกรรมการแข่งขันที่หลากหลายตามความสามารถและความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน